

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	4 juli 2019	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2019-0569	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	81F2DF19	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	7 maart 2019	FAX	030-2583139
UW NUMMER		E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- voorschriften en beperkingen - kaart planlocatie	ONDERWERP	Ontheffing ruimtelijke ingrepen De Thijmse Berg te Rhenen

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 7 maart 2019 van Buro SRO Oost BV, namens Recreatiecentrum De Thijmse Berg BV, om ontheffing op grond van artikel 3.8, eerste lid, gelezen in samenhang met artikel 3.10, tweede lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming en Verordening Natuur en Landschap hebben wij besloten u:

- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, eerste lid, onder b, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen en/of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van de eekhoorn;
- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, eerste lid, onder a en b, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden en beschadigen en/of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen en het opzettelijk doden of vangen van de hazelworm;

voor de periode tussen 1 november 2019 en 1 november 2022.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op de uitbreidingslocatie van het Recreatiepark De Thijmse Berg, op het landgoed Remmerstein in de Gemeente Rhenen, grenzend aan de westzijde van het Recreatiepark. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, eerste lid, onder b, van de wet voor wat betreft de eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) en de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, eerste lid, onder a en b, van de wet voor wat betreft de hazelworm (*Anguis fragilis*) voor de periode tussen 1 november 2019 en 1 november 2022.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht. Op 4 juni 2019 heeft u deze aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De eekhoorn en hazelworm zijn beschermd ingevolge artikel 3.10 van de wet.

V. Toetsing Ruimtelijke Ingreep

Motivering

Eekhoorn:

De eekhoorn is in het plangebied aangetroffen. Op de geplande uitbreidingslocatie van Recreatiepark De Thijmse Berg komt ten minste één cluster met nesten van de eekhoorn voor. Deze bevindt zich langs de uiterste zuidrand van het gebied, op de rand met het bestaande park.

Het overgrote deel van het bos op de uitbreidingslocatie is door de beperkte beschikbaarheid van voedsel als habitat voor eekhoorns matig geschikt. In de nieuwe situatie zal de voedselsituatie aanmerkelijk verbeteren, enerzijds door de gerichte aanplant van onder andere hazelaars in de bosranden langs de veldjes bij de vakantiewoningen, anderzijds door de aanwezigheid van mensen die de eekhoorns voeren. In de nieuwe situatie zullen voldoende geschikte nestbomen beschikbaar zijn. Voor de eekhoorn zal de kwaliteit van de habitat op de uitbreidingslocatie door realisatie van de plannen dan ook eerder verbeteren dan verslechteren.

Hoewel het streven erop gericht is bomen met nesten te sparen, zal mogelijk toch een enkele nestboom gekapt moeten worden. Dit heeft tot gevolg dat vaste voortplantingsplaatsen en/of rustplaatsen van eekhoorns worden beschadigd en vernield. Hiervoor is dan ook een ontheffing nodig.

De soort komt in de regio (vrij) algemeen voor, vooral in bossen die langs de randen, en in groene wijken van dorpen, zijn gelegen. Wel is de soort in de regio de afgelopen decennia lokaal vrij sterk in aantal achteruitgegaan. Dit geldt met name voor de aaneengesloten boscomplexen op de Utrechtse Heuvelrug. De regionale staat van instandhouding dient daarom beoordeeld te worden als matig ongunstig.

Echter, door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de eekhoorn niet in gevaar door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Hazelworm:

Op de uitbreidingslocatie van Recreatiepark De Thijmse Berg zijn door onderzoek met plaatjes twee hazelwormen vastgesteld. Op grond hiervan mag worden aangenomen dat de uitbreidingslocatie voor deze soort de functie van leefgebied vervult. Binnen dit leefgebied doorlopen hazelwormen hun gehele levenscyclus en zijn ook de voortplantingsplaatsen en/of rustplaatsen aanwezig.

Exacte gegevens over het voorkomen van hazelwormen in het plangebied en omgeving uit het verleden zijn niet beschikbaar. Tijdens het onderzoek in 2009 zijn geen hazelwormen vastgesteld, maar is de soort wel aangetroffen in het bosgebied ten zuidwesten van het bestaande park. Het is aannemelijk dat de hazelworm toen ook op het bestaande park en op de uitbreidingslocatie aanwezig was.

Als gevolg van de uitbreiding zal een oppervlakte van ca. 0,6 ha leefgebied van de soort verloren gaan. Daar staat tegenover dat de kwaliteit van het resterende leefgebied door de aanleg van grasveldjes en bosrandmilieus en de omvorming van de productieopstanden van douglasspar en Japanse lariks naar een natuurlijker bos zal toenemen. Bovendien zal er met de aanleg van de brede bosrand op het agrarische perceel nieuw leefgebied voor de hazelworm worden gerealiseerd. Hierdoor zal de netto-oppervlakte leefgebied voor de hazelworm toenemen.

Door het gebruik van de aan te leggen ontsluitingsweg kunnen hazelwormen worden gedood. De ontsluitingsweg zal echter op voorhand niet worden afgeschermd met reptielschermen. Het plaatsen van permanente schermen langs de ontsluitingsweg leidt er namelijk toe dat delen van het terrein ook voor andere grondgebonden diersoorten onbereikbaar worden, waardoor de versnippering van het gebied toeneemt. Afgaande op de situatie op het bestaande park en op vergelijkbare verblijfsrecreatie-terreinen elders op de Heuvelrug zal het aantal verkeersslachtoffers zeer beperkt zijn en niet leiden tot aantasting van de lokale staat van instandhouding van de soort. Daar komt bij dat de weg zal worden vormgegeven als een bosweg zonder brede grazige bermen die gedurende de dag slechts kortdurend bezond zal zijn. Daarmee wordt voorkomen dat de weg aantrekkelijk wordt voor zonnende hazelwormen. Wel is het zaak dat het optreden van verkeersslachtoffers onder hazelwormen (en andere dieren) in de eerste vijf jaar na ingebruikname wordt gemonitord. Mochten er in weerwil van de verwachtingen toch (te veel) slachtoffers vallen, dan kunnen alsnog passende maatregelen worden getroffen. Uitvoering van de plannen kan leiden tot het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen en/of rustplaatsen en tot het (opzettelijk) doden en verwonden van hazelwormen. Hiervoor is dan ook een ontheffing nodig.

Het verspreidingsgebied van de hazelworm in de provincie Utrecht omvat de gehele Utrechtse Heuvelrug. Binnen dit gebied komt de soort in sterk wisselende dichtheden voor. In optimale habitats (open, structuurrijke bossen met een goed ontwikkelde kruid- en moslaag en/of een dikkere humuslaag, bosranden en structuurrijke heideterreinen) zijn dichtheden van enkele tientallen dieren per hectare vastgesteld; in marginale habitats (dichte, gesloten bossen met een matig ontwikkelde tot ontbrekende kruid- en moslaag en monotone heideterreinen) ontbreken ze

of komen hooguit enkele dieren per hectare voor.

Sinds de jaren negentig van de vorige eeuw neemt de hazelworm landelijk bezien toe. Op de Utrechtse Heuvelrug is dat niet anders. Mogelijk heeft deze toename te maken met enerzijds het ouder worden van de bossen en anderzijds de veranderde bosbouwcultuur. Op grond van de landelijke en regionale trend wordt de staat van instandhouding van de hazelworm beoordeeld als gunstig

Belang van de aanvraag

U heeft ontheffing aangevraagd in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.

De uitbreiding van Recreatiecentrum De Thijmse Berg is nodig om, ook in de toekomst, een rendabele exploitatie van het bedrijf mogelijk te maken. Daarnaast is, met de afspraken die in het kader van de uitbreiding zijn gemaakt met het landgoed Remmerstein, een nieuwe economische drager voor het landgoed gecreëerd die een bijdrage zal leveren aan de duurzame instandhouding van het landgoed.

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied' voldoende onderbouwd is om het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste rust- of voortplantingsplaatsen van de eekhoorn en opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste rust- of voortplantingsplaatsen en het vangen en/of doden van de hazelworm te rechtvaardigen.

Alternatievenafweging

Het proces om te komen tot een uitbreiding van Recreatiepark De Thijmse Berg beslaat inmiddels een periode van zo'n twintig jaar. In deze periode zijn drie locaties in beeld geweest. Een locatie ten noordwesten van het bestaande park (die ook in 2016 is onderzocht, zie bijlage 1), een locatie ten zuiden van het bestaande park parallel aan de Nieuwe Veenendaalseweg (die in 2009 is afgefallen) en de beoogde uitbreidingslocatie die in 2016 naar voren is gekomen. Van deze drie mogelijke uitbreidingslocaties (zie bijlage 1) is de huidige locatie in meer opzichten de meest geschikte:

Ruimtelijk:

- de beoogde uitbreidingslocatie vormt een tot op zekere hoogte geïsoleerde bosuitloper die ligt ingeklemd tussen wegen, landbouwgronden (noorden en oosten) en het bestaande recreatiepark (zuiden en westen). Realisatie van de uitbreiding op deze locatie zal ruimtelijk en ecologisch gezien niet leiden tot opsplitsing van grotere bosgebieden. Dit in tegenstelling tot een uitbreiding op de locaties ten noordwesten en ten zuiden van het bestaande park die beide een flinke hap namen uit het aangrenzende aaneengesloten bosgebied;

Kwalitatief:

- de ecologische kwaliteit van de huidige uitbreidingslocatie is aanmerkelijk lager dan die van zowel de zuidelijke als de noordwestelijke locatie. Het gaat hierbij zowel om de bosstructuur, de vegetatiekundige kwaliteit als om de soortenrijkdom.

Over de precieze wijze waarop de verschillende werkzaamheden zullen worden uitgevoerd, is nog geen beslissing genomen. Als strikte randvoorwaarde voor de keuze van de precieze werkwijzen geldt dat er gekozen wordt voor methoden, materialen, machines en apparatuur die zo min mogelijk invloed hebben op de aanwezige fauna. De keuze voor methoden, materialen, machines en apparatuur wordt vooraf afgestemd met de ecooloog.

De planning voor uitvoering van de werkzaamheden is zoals eerder aangegeven afhankelijk van de voortgang van de RO-procedures (bestemmingsplan) en van enkele onderzoeken die nog moeten worden uitgevoerd. Uitgangspunt bij de huidige planning en eventueel noodzakelijke aanpassing daarvan is en blijft dat er geen werkzaamheden worden uitgevoerd in perioden van het jaar waarin deze werkzaamheden leiden tot een verhoogd risico op nadelige effecten voor de fauna, zowel voor beschermde als voor niet-beschermde soorten.

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven mogelijk die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

VI. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlagen bij dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;

- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op het moment van bekendmaking door uitreiking of verzending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officiële bekendmakingen.nl

IX. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website www.provincie-utrecht.nl.

X. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing. Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht, Postbus 85242, 3508 AE Utrecht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. mr. S.L. Munsel
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Leefomgeving

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van dhr L. Arends, Bureau SRO te Arnhem op 7 maart 2019, namens Recreatiecentrum De Thijmse Berg BV, en de aanvulling hierop van 4 juni 2019, gelet op artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming,

Verlenen Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht hierbij aan:

Naam: Recreatiecentrum De Thijmse Berg BV

Adres: Nieuwe Veenendaalseweg 229

Postcode en woonplaats: 3911 MJ Rhenen

Ontheffing 81F2DF19 voor het tijdvak van: 1 november 2019 tot 1 november 2022

van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, eerste lid, onder b, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen en/of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van de eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) en van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, eerste lid, onder a en b van de wet voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen en/of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen en het vangen en/of doden van de hazelworm (*Anguis fragilis*). Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft de uitbreidingslocatie van Recreatiepark De Thijmse Berg liggend op het landgoed Remmerstein in de gemeente Rhenen (zie bijlage 1).

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

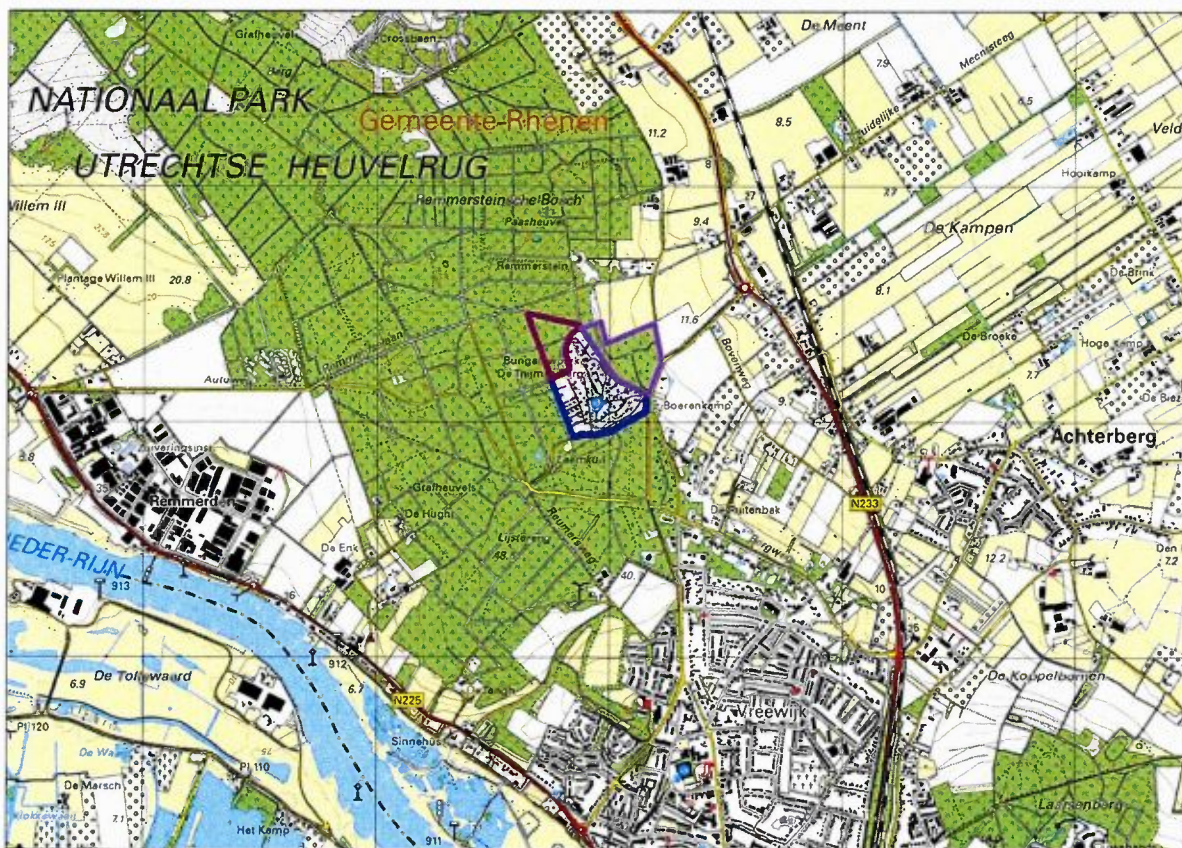
Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient (aanvullend) de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied, inclusief kaart;
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Wie is de begeleidende ecoloog (inclusief contactgegevens);
 - e. Welke activiteiten zijn/worden door de ecoloog begeleid;
 - f. Hoe er wordt/is omgegaan met onverwachte (beschermde) soorten binnen het plangebied.
7. De ontheffinghouder dient, twee weken voorafgaand aan de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen, het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in voorschrift 6 bijgevoegd te zijn.
8. Tijdens de werkzaamheden dient een logboek te worden bijgehouden. In het logboek dienen gemaakte ecologische keuzes vastgelegd te worden zoals goedkeuring / vrijgeven door een ecoloog, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften 10 tot en met 15 geregistreerd.
9. Na afronding van de werkzaamheden dient u het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven bij voorschrift 8 dient bijgevoegd te worden.

Specifieke voorschriften

10. De maatregelen, genoemd in hoofdstuk 5 t/m 8 van het Activiteitenplan bij de aanvraag, dienen te worden opgevolgd.
11. Om te controleren of de te nemen maatregelen hun gewenste effect hebben dienen de soorten (m.n. reptielen) gedurende 5 jaar achtereenvolgend worden gemonitord. Hierbij dient voor de hazelworm gebruik gemaakt te worden van de richtlijnen uit het document 'soorteninventarisatieprotocollen (versie juli 2017) in het kader van de Wet natuurbescherming, (zie bijlage 3)
12. Daarnaast dient minimaal 1 x per maand, vanaf half april tot eind augustus, een inspectie plaats te vinden van de aan te leggen ontsluitingsweg op eventueel doodgereden hazelwormen.
13. Van de monitoring en de hazelworminspecties dient jaarlijks in oktober een verslag te worden aangereikt bij het Servicebureau van de Provincie Utrecht.
14. Indien de resultaten van (een van) de monitoringsrapportage(s) daar aanleiding toe geven, afhankelijk van het aantal slachtoffers, kunnen eventueel aanvullende maatregelen opgelegd worden door het bevoegd gezag
15. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval bij de start van de werkzaamheden aanwezig te zijn op de planlocatie.
16. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.
17. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl.

Bijlage 1 kaart planlocatie

Het bestaande park is blauw omlijnd, de huidige uitbreidingslocatie is paars omlijnd en de noordwestelijke uitbreidingslocatie is paarsrood omlijnd Bron topografische ondergrond: Top25Raster, blad 39E; Kadaster Schaal 1:17.500

Bijlage 2 Maatregelen aanvraag

5. Werkzaamheden

In het late najaar van 2019 wordt, na voorafgaande controle van de bomen op de aanwezigheid van (bezette) holten en nesten, begonnen met het kappen van het bos ter plaatse van de te bouwen vakantiewoningen en de aan te leggen ontsluitingspaden. Na voltooiing van de kap wordt een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van Niet-Gesprongen Explosieven (NGE-onderzoek). Na afronding van het NGE-onderzoek en het verwijderen van eventueel aangetroffen explosieven, worden op de bouwvlakken de reptielen (hazelwormen) weggevangen. Hierna worden de bouwpaden aangelegd en worden de gronden bouwrijp gemaakt. Vervolgens wordt begonnen met de bouw van de vakantiewoningen.

6. Planning werkzaamheden

De exacte planning is afhankelijk van de voortgang van de RO-procedures (bestemmingsplan) en van enkele onderzoeken die nog moeten worden uitgevoerd (onder andere NGE-onderzoek). De hieronder gepresenteerde planning is dus onder voorbehoud.

Volgens de huidige planning wordt in het late najaar van 2019 begonnen met het uitkappen van de bouwvlakken en de ontsluitingspaden.

In de winter zal vervolgens het NGE-onderzoek worden uitgevoerd, waarna in het voorjaar van 2020 (april en mei) de eventueel aanwezige reptielen (hazelwormen) op de bouwvlakken zullen worden weggevangen.

Aan het begin van de zomer (juni) wordt, mits er geen broedvogels aanwezig zijn, begonnen met het bouwrijp maken van de gronden. Vervolgens wordt in de (na)zomer begonnen met de bouw van de vakantiewoningen.

7. Te overtreden verbodsbepalingen

De twee soorten waarvoor een ontheffing wordt aangevraagd (zie paragraaf 8), ressorteren onder het beschermingsregime voor 'andere soorten' (nationale soorten; eekhoorn en hazelworm). Met de realisatie van de uitbreidingsplannen voor Recreatiecentrum De Thijmse Berg kunnen voor deze soorten en voor broedvogels de volgende verbodsbepalingen worden overtreden.

Eekhoorn en hazelworm

Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen (art 3.10 lid 1b).

Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen (art 3.10 lid 1a).

Overige broedvogels

Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen (art 3.1 lid 1).

Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen (art 3.1 lid 2).

Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (art 3.1 lid 4 en lid 5).

8. De soorten waarvoor ontheffing wordt aangevraagd

8.1 Eekhoorn *Sciurus europeus*

Effecten van de werkzaamheden

Op de geplande uitbreidingslocatie van Recreatiecentrum De Thijmse Berg komt ten minste één cluster met nesten van de eekhoorn voor. Deze bevindt zich langs de uiterste zuidrand van het gebied, op de rand met het bestaande park. Hoewel het streven erop gericht is bomen met nesten te sparen, zal mogelijk toch een enkele nestboom gekapt moeten worden. Dit heeft tot gevolg dat voortplantingsplaatsen en/of rustplaatsen van eekhoorns worden beschadigd en vernield. Ook kan dit er onverhoopt toe leiden dat er een eekhoorn wordt verwond of gedood.

Het overgrote deel van het bos op de uitbreidingslocatie is door de beperkte beschikbaarheid van voedsel als habitat voor eekhoorns matig geschikt. In de nieuwe situatie zal de voedsel-situatie aanmerkelijk verbeteren, enerzijds door de gerichte aanplant van onder andere hazelaars in de bosranden langs de veldjes bij de vakantiewoningen, anderzijds door de aanwezigheid van mensen die de eekhoorns voeren. Het bijvoeren van eekhoorns is vermoedelijk de belangrijkste reden dat de soort in de regio (Utrechtse Heuvelrug) tegenwoordig vooral wordt aangetroffen in de nabijheid van (groene) woonwijken en op verblijfsrecreatieterreinen.

Eekhoornnest in een grove den

Staat van instandhouding

De soort komt in de regio (vrij) algemeen voor, vooral in bossen die langs de randen en in groene wijken van dorpen zijn gelegen. Wel is de soort in de regio de afgelopen decennia lokaal vrij sterk in aantal achteruitgegaan. Dit geldt met name voor de aaneengesloten boscomplexen op de Utrechtse Heuvelrug. De regionale staat van instandhouding dient daarom beoordeeld te worden als matig ongunstig.

Voorkomen in het verleden

Exacte cijfers over het voorkomen van de eekhoorn in het verleden ontbreken, maar het is aannemelijk dat de soort, net als elders op de Heuvelrug, zo'n veertig jaar geleden talrijker was dan nu het geval is. In vergelijking met 2009 is de stand van de eekhoorn op het bestaande park en de alternatieve uitbreidingslocatie ten noordwesten van het bestaande park (de huidige uitbreidingslocatie is toen niet onderzocht) min of meer gelijk gebleven.

Effecten op de habitat

Het huidige bosgebied heeft als habitat voor eekhoorns slechts een beperkt betekenis, vooral door de beperkte beschikbaarheid aan voedsel. In de nieuwe situatie wordt de voedselsituatie verbeterd, onder andere door gerichte aanplant en door omvorming van de bestaande productieopstanden naar meer natuurlijk bos. Zowel in de huidige als in de nieuwe situatie zijn en zullen voldoende geschikte nestbomen beschikbaar zijn en blijven. Voor de eekhoorn zal de kwaliteit van de habitat op de uitbreidingslocatie door realisatie van de plannen dan ook eerder verbeteren dan verslechteren.

Mitigerende maatregelen

- Voorafgaand aan het openkappen van de bouwvlakken worden de te kappen bomen onderzocht op de aanwezigheid van nesten van eekhoorns.
- Bomen met nesten van eekhoorns worden bij realisatie van de uitbreiding in principe gespaard.
- Bomen met nesten die niet gespaard kunnen worden, worden geveld tussen eind augustus en eind oktober.
- Als bomen met nesten van eekhoorns in een andere periode van het jaar geveld moeten worden, gebeurt dit pas nadat uit onderzoek is komen vast te staan dat de nesten niet bezet zijn. Zijn de nesten wel bezet, dan wordt het vellen uitgesteld tot eind augustus.
- Indien er bomen met nesten van eekhoorns worden geveld, worden er elders op het terrein, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden, eekhoornkasten opgehangen als vervangende verblijfplaats.
- Door in de te ontwikkelen bosranden binnen de uitbreiding en in de brede bosrand op het agrarische perceel onder andere hazelaars aan te planten, komt een nieuwe voedselbron voor eekhoorns beschikbaar, waardoor de uitbreiding als leefgebied voor de soort aan kwaliteit wint.

8.2 Hazelworm *Anguis fragilis*

Effecten van de werkzaamheden

Op de uitbreidingslocatie van Recreatiecentrum De Thijmse Berg zijn door onderzoek met plaatjes twee hazelwormen vastgesteld. Op grond hiervan mag worden aangenomen dat de uitbreidingslocatie voor deze soort de functie van leefgebied vervult. Binnen dit leefgebied doorlopen hazelwormen hun gehele levenscyclus en zijn ook de voortplantingsplaatsen en/of rustplaatsen aanwezig. Uitvoering van de plannen kan leiden tot het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen en/of rustplaatsen en tot het (opzettelijk) doden en verwonden van hazelwormen.

Om de aanwezigheid van hazelwormen te kunnen aantonen, zijn in het terrein plaatjes (tapijttegels) uitgelegd. De hazelwormen kruipen hieronder weg om op te warmen en zich te verstoppen voor roofdieren.

Als gevolg van de uitbreiding zal een oppervlakte van ca. 0,6 ha leefgebied van de soort verloren gaan. Daar staat tegenover dat de kwaliteit van het resterende leefgebied door de aanleg van grasveldjes en bosrandmilieus en de omvorming van de productieopstanden van douglasspar en Japanse lariks naar een natuurlijker bos zal toenemen. Bovendien zal er met de aanleg van de brede bosrand op het agrarische perceel nieuw leefgebied voor de hazelworm worden gerealiseerd. Hierdoor zal de netto-oppervlakte leefgebied voor de hazelworm toenemen.

Staat van instandhouding

Het verspreidingsgebied van de hazelworm omvat de gehele Utrechtse Heuvelrug. Binnen dit gebied komt de soort in sterk wisselende dichtheden voor. In optimale habitats (open, structuurrijke bossen met een goed ontwikkelde kruid- en moslaag en/of een dikkere humuslaag, bosranden en structuurrijke heideterreinen) zijn dichtheden van enkele tientallen dieren per hectare vastgesteld; in marginale habitats (dichte, gesloten bossen met een matig ontwikkelde tot ontbrekende kruid- en moslaag en monotone heideterreinen) ontbreken ze of komen hooguit enkele dieren per hectare voor.

Sinds de jaren negentig van de vorige eeuw neemt de hazelworm landelijk gezien toe. Op de Utrechtse Heuvelrug is dat niet anders. Mogelijk heeft deze toename te maken met enerzijds het ouder worden van de bossen en anderzijds de veranderde bosbouwcultuur. Op grond van de landelijke en regionale trend wordt de staat van instandhouding van de hazelworm beoordeeld als gunstig.

Voorkomen in het verleden

Exacte gegevens over het voorkomen van hazelwormen in het plangebied en omgeving uit het verleden zijn niet beschikbaar. Tijdens het onderzoek in 2009 zijn geen hazelwormen vastgesteld, maar is de soort wel aangetroffen in het bosgebied ten zuidwesten van het bestaande park. Het is aannemelijk dat de hazelworm toen ook op het bestaande park en op de uitbreidingslocatie aanwezig was.

Effecten op de habitat

Het bos op de uitbreidingslocatie is matig geschikt als habitat voor hazelwormen. Het bos is deels (zeer) dicht, in grote delen ontbreekt een goed ontwikkelde kruid- en moslaag en is de humuslaag dun. Op plekken waar wel een min of meer gesloten kruidlaag aanwezig is, is deze arm aan structuur.

In de toekomstige situatie zal de kwaliteit van de uitbreidingslocatie als habitat voor hazelwormen naar verwachting verbeteren. Dit is een gevolg van de geplande omvorming van productiebos naar een meer natuurlijk bos, de aanleg van open veldjes rond de vakantiewoningen, waardoor de oppervlakte bosrand toeneemt, en de aanleg van een brede bosrand tussen het bos en het agrarisch perceel aan de noordzijde van het gebied.

Mitigerende maatregelen

- Voorafgaand aan het bouwrijp maken van gronden worden de bouwvlakken en de ontsluitingspaden omheind met reptielschermen. Deze schermen blijven staan totdat alle werkzaamheden voltooid zijn.
- De te plaatsen reptielschermen zijn bovengronds minimaal 30 cm hoog en worden ca. 20 cm ingegraven in de grond.
- De schermen bestaan uit PE-folie of een gelijkwaardig glad materiaal en worden bevestigd aan houten paaltjes. De paaltjes worden geplaatst aan de zijde van het vanggebied.
- Binnen de schermen worden vervolgens de aanwezige hazelwormen weggevangen. Dit wegvangen dient plaats te vinden in de periode april en mei.

- De gevangen hazelwormen worden uitgeplaatst naar locaties binnen de uitbreidingslocatie die buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden liggen.

9. Methode van onderzoek

In 2016 is op Recreatiecentrum De Thijmse Berg, inclusief de uitbreidingslocaties, een uitgebreid ecologisch onderzoek uitgevoerd, conform de geldende richtlijnen en protocollen (bijlage 2). In 2009 is in het gebied eveneens een volwaardig ecologisch onderzoek uitgevoerd. De huidige uitbreidingslocatie is tijdens dat onderzoek niet onderzocht.

10. Uitkomsten veldonderzoek

De resultaten van het onderzoek dat in 2016 is uitgevoerd, is weergegeven in het rapport dat is opgenomen in bijlage 2.

11. Compenserende maatregelen

Afgezien van de maatregelen die zijn opgenomen in het plan en/of voortkomen uit de toetsingen, zijn geen aanvullende compenserende maatregelen voorzien.

12. Uitvoering mitigerende maatregelen

De genoemde mitigerende maatregelen worden afhankelijk van de aard van de maatregel voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden uitgevoerd.

13. Zorgvuldig handelen

In het kader van de plannen voor de uitbreiding van Recreatiecentrum De Thijmse Berg wordt voorzien in de volgende maatregelen om te waarborgen dat er zorgvuldig wordt gehandeld:

- Voorafgaand (nazomer/ vroege herfst) aan het openkappen van de bouwvlakken worden de te kappen bomen onderzocht op de aanwezigheid van holten en nesten.
- Bomen met holten en nesten worden in principe gespaard.
- Indien er toch bomen met holten moeten worden gekapt, dan worden deze bomen met een boomcamera onderzocht op de aanwezigheid van eventuele beschermde diersoorten (boommarter, vleermuizen). Als deze worden aangetroffen, dan wordt voor de aangetroffen soorten een aanvullende ontheffing aangevraagd. De werkzaamheden ter plaatse en direct rondom de betreffende boom worden stilgelegd totdat een aanvullende ontheffing is verleend.
- Werkzaamheden die sterk ingrijpen op het terrein, zoals het bouwrijp maken van de gronden, worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van vogels of nadat na onderzoek door een deskundig ecooloog is vastgesteld dat op de bouwrijp te maken gronden geen bezette vogelnesten aanwezig zijn.

Bijlage 3, inventarisatieprotocol Hazelworm

Hazelworm

Functies:

Zomerbiotoop

Het voortplantingsbiotoop het hetzelfde als het zomerbiotoop.

De hazelworm heeft een voorkeur voor enigszins vochtige, met dichte vegetatie bedekte plaatsen: bossen, bosranden, heide, houtwallen, struwelen, spoor- en wegbermen, kalkgraslanden, vestingwerken, steenhopen, ruderaal plaatsen en tuinen. Ze worden het vaakst aangetroffen op (zonbeschenen) overgang- en randzones (incl. openplekken in dichte bossen). Geschikte biotopen kunnen liggen in zowel "natuur"gebieden als in agrarisch gebied en steden of dorpen, veelal op zandgronden maar ook wel op kalk- en leemgronden en een enkele keer op kleigronden. Nauwelijks op hoogveen en (zover bekend) niet op laagveen. Overdag leven de hazelwormen verborgen in mospakketten en dikke strooisellagen, onder stenen en hout en in composthopen.

Winterbiotoop

Zelfde biotoop als zomerbiotoop.

Overwintering gebeurt ondergronds in droge holten (gedeeltelijk zelf gegraven) onder hopen organisch materiaal (bladhopen).

Methode en werkwijze hazelworm

Functie	Methode	Periode	Aantal bezoeken / controle momenten	Periode tussen bezoeken	Weersomstandigheden	Tijdstip	Moeilijkheidsgraad
Zomer/voortplantingsbiotoop.	Platen (aanvullend: omkeren van hout enz.).	Juni – september	4 Platen minimaal 1 maand voor start onderzoek uitleggen (gewinning).	Spreiding tussen eerste en laatste bezoek minimaal 1 maand.	Afhankelijk van type platen.	Nvt.	Basis